

***STUDIU COMPARATIV
PRIVIND TURISMUL REGIONAL TRANSFRONTALIER
ROMANIA-BULGARIA***

Zona Mangalia-Zona Balchik

CUPRINS

Sumar

1. Politica de cooperare teritoriala europeana.
2. Centrul de Dezvoltare a Turismului Transfrontalier Romania – Bulgaria.
3. Cadrul general de desfasurare a activitatii de turism din Romania.
 - 3.1. Formele de turism practicate in Romania.
 - 3.2. Cadrul legislativ al activitatii de turism din Romania.
4. Zona Mangalia ca destinatie turistica.
5. Analiza SWOT a activitatii de turism din zona Mangalia, Romania.
6. Concluzii.
7. Cadrul general de desfasurare a activitatii de turism din Bulgaria.
 - 7.1. Formele de turism practicate in Bulgaria.
 - 7.2. Cadrul legislativ al activitatii de turism din Bulgaria.
8. Zona Balchik ca destinatie turistica.
9. Analiza SWOT a activitatii turistice din zona Balchik, Bulgaria.
10. Concluzii.

Bibliografie

Sumar

Acest studiu comparativ privind turismul regional transfrontalier dintre Romania si Bulgaria isi propune sa evidentieze caracteristicile activitatilor de turism in cele doua locatii. Totodata, acest studiu doreste sa faca si o analiza a oportunitatilor si a punctelor slabe a serviciilor turistice din Romania si Bulgaria, astfel incat, la finele acestui studiu, participantii la proiectul „*Turismul transfrontalier la Marea Neagra*” sa poate lua decizii in ceea ce priveste crearea unui cadru institutional coerent la nivel transfrontalier de dezvoltare a activitatilor de promovare a turismului, de valorificare a potentialului intern cu impact transfrontalier al turismului dintre Romania si Bulgaria si de corelare a masurilor de promovare a activitatilor turistice aferente Marii Negre in zona de granita Romania-Bulgaria.

Ca si locatie a desfasurarii acestui proiect si implicit a acestui studiu, se vor avea in vedere urmatoarele locatii: Mangalia si statiunile limitrofe: Saturn, Venus, Cap-Aurora, Jupiter, Neptun si Olimp din Romania; si respectiv Balchik, Nisipurile de Aur si Albena din Bulgaria.

1. *Politica de cooperare teritoriala europeana*

Uniunea Europeana este o entitate politica, sociala si economica dezvoltata in Europa, fiind rezultatul unui proces de cooperare si integrare inceput din 1951. Conceptul de **cooperare europeana** a rezultat din necesitatea statelor membre de a promova o relatie cat mai stransa intre statele Uniunii Europene si de a pune accent pe interesul comun in ceea ce priveste stabilitatea, securitatea si bunastarea reciproca.

Incepand cu anii 2002-2003, Uniunea Europeana a facut primele demersuri de formulare a unei politici coerente care sa raspunda noilor realitati pe baza valorilor si intereselor comune, dorind sa consolideze relatiile de vecinatate si cooperare intre state. Astfel, a aparut conceptul de **politica europeana de vecinatate** care a devenit de altfel, prin deciziile Consiliului European si comunicariile Comisiei, politica oficiala a Uniunii Europene. Politika europeana de vecinatate a capatat o dimensiune importanta in cadrul politicilor Uniunii Europene si o finantare generoasa din partea FEDR (Fondul European de dezvoltare Europeana). Avand doua componente legate de vecinatatile dintre tarile membre si cooperarea la granita dintre state membre si nemembre, politica de vecinatate are un rol distinct in cadrul Politicii de coeziune economica si sociala. Astfel, unul dintre obiectivele majore ale acestei politici de solidaritate a UE este cel de cooperare teritoriala europeana al carui scop principal este de „intensificare a cooperarii transfrontaliere, transnationale si interregionale. Prin aceasta cooperare, Uniunea Europeana urmareste promovarea unor solutii comune la problemele de aceeaasi natura intalnite de autoritatile vecine, in sectoare precum dezvoltarea urbana, rurala si costiera, cultivarea relatiilor economice si stabilirea unor retele intre intreprinderile mici si mijlocii.

Deasemenea, in contextul politicii europene de vecinatate, printre propunerile care au fost deja puse in aplicare se numara noua initiativa de cooperare a Uniunii Europene pentru regiunea Marii Negre in cadrul politicii europene de vecinatate. Denumita generic „**Sinergia Marii Negre**”, aceasta initiativa dezvolta cooperarea in

cadrul regiunii Marii Negre punand in aplicare propunerea Comisiei privind adaugarea unei dimensiuni regionale la politica europeana de vecinatate. In vederea implementarii acestor actiuni, Uniunea Europeana asigura resursele financiare necesare.

Romania si Bulgaria au aderat la Uniunea Europeana la 1 ianuarie 2007. Pana la aceasta data, in vederea crearii unei baze institutionale pentru aderare, aceste tari au beneficiat de **asistenta Phare**. Programul Phare este un instrument practic de coordonare a interventiilor in tarile aflate in perioada de pre-aderare si constituie cadrul de actiune pentru programarea comuna multi-anuala si implementarea actiunilor transfrontaliere. Totodata, este si un instrument de referinta in aprobarea proiectelor specifice cat si un instrument pentru obtinerea finantarii din partea Comisiei Europene.

Dealtfel, programul **Phare CBC Romania-Bulgaria** a avut ca obiectiv general crearea conditiilor pentru punerea in contact a cetatenilor, a comunitatilor si a actorilor economici din zona de granita a celor doua tari, in vederea crearii unei baze pentru dezvoltarea economica si sociala a intregii zone, cu beneficii atat pentru Romania, cat si pentru Bulgaria.

Pe langa finantarea comunitara alocata tarilor din aceasta regiune, exista deja si un program specific de cooperare transfrontaliera in regiunea Marii Negre, care are drept scop stimularea activitatilor societatii civile in regiunile de coasta. Conform studiului LACE asupra Initiativei UE Interreg si a perspectivelor de viitor din iulie 1997 a Asociatiei Regiunilor de Granita Europene **cooperarea transfrontaliera** reprezinta „colaborarea directa intre regiuni invecinate de-a lungul granitei, in toate domeniile, dintre autoritatile locale si regionale, implicand toti actorii”.

Cooperarea transfrontaliera a aparut din interesul comun al partilor pentru rezolvarea unor probleme comune. Experienta a dovedit ca cea mai avantajoasa abordare este cea a cooperarii transfrontaliere avand ca obiectiv evitarea dublarii eforturilor de catre institutiile proprii fiecarei regiuni.

In acest context se pot initia actiuni comune, care pot avea efecte pe o raza teritoriala mai mare si care nu pot fi rezolvate la nivel national. Astfel, granita dintre state considerata cu precadere o bariera, poate deveni o punte de legatura.

Pe aceasta directie se inscrie si initiativa Consiliului Local al municipiului Mangalia si a Consiliului Local Balchik care isi propune promovarea turismului intre cele doua tari in cadrul proiectului „*Turismul transfrontalier la Marea Neagra*” finantat prin fonduri Phare CBC. Cele doua municipalitati au obtinut in parteneriat aceasta finantare, considerand ca pentru cele doua localitati aproape de granita turismul este si va fi o oportunitate economica ce poate fi fructificata si din punct de vedere social si cultural.

2. Centrul de Dezvoltare a Turismului Transfrontalier Romania – Bulgaria

Lungimea granitei dintre Romania si Bulgaria este de 609 Km, din care 470 Km sunt reprezentati de fluviul Dunarea. Regiunea de granita este limitata la vest de granita cu Serbia si in est cu Marea Neagra. Atat Romania, cat si Bulgaria au un insemnat potential turistic, iar proximitatea cu Marea Neagra ofera noi cai de dezvoltare a turismului prin proiecte si actiuni comune.

In vederea valorificarii potentialului asigurat de vecinatatea Romania-Bulgaria, precum si a promovarii politicilor de cooperare de la nivelul Uniunii Europene, Consiliul Local al municipiului Mangalia si Consiliul Local Balchik a initiat un proiect de imbunatatire a infrastructurii transfrontaliere regionale de afaceri si a nivelului de accesibilitate la un pachet integrat de servicii turistice dintre Romania si Bulgaria, prin infiintarea unui Centru de Dezvoltare a Turismului Transfrontalier Romania - Bulgaria, in Mangalia.

Proiectul „*Turismul transfrontalier la Marea Neagra*” isi propune sa coaguleze eforturile de dezvoltare a zonei de granita situate de-a lungul litoralului Marii Negre,

prin identificarea și valorificarea oportunităților de dezvoltare oferite de avantajele cooperării transfrontaliere dintre Mangalia-Romania și districtul Dobrich-Bulgaria.

Centrul va furniza servicii integrate de sprijinul actorilor instituționali din Romania și Bulgaria, respectiv unităților turistice existente în regiune, administratorilor de obiective turistice de interes local, regional și național și turiștilor din stațiunile turistice *Mangalia, Venus, Jupiter, Neptun, Olimp*, din Romania și *Balchik, Albena* și *Nisipurile de Aur*, din Bulgaria.

În acest sens, proiectul își propune crearea și funcționarea unei structuri specializate de informare, promovare și relaționare, care va deservi zona de graniță situată pe litoralul Mării Negre.

3. Cadrul general de desfășurare a activității de turism din Romania

Romania este situată în sud-estul Europei, având o distanță de la nord la sud de 480 km, și de la est la vest de 640 km. Carpații formează un arc muntos în centrul țării, marginit atât spre interior cât și spre exterior de dealuri și podisuri, iar câmpiile se întind spre exterior. Relieful este însă proporțional repartizat fiind alcătuit din 28% munți, 42% dealuri și podisuri și 30% câmpii.

Clima României, caracteristică Europei centrale, este temperat-continentală (veri foarte calde, ierni reci, anotimpuri bine determinate, ninsori abundente, mai ales în regiunile muntoase). Regiunile sudice sunt cele mai calde. Căile de acces în România sunt variate, în funcție de țara de proveniență sau a domiciliului cetățenilor naționali și internaționali. Se poate opta pentru deplasarea: cu avionul (zboruri regulate și de tip charter ale companiilor aeriene naționale și internaționale leagă România de cele mai mari aeroporturi din lume); cu trenul (România este membră a Sistemului internațional de tarife pe calea ferată (RIT) și Inter Rail); cu mașina (infrastructura rutieră din România este marcată în concordanță cu reglementările internaționale) sau cu vaporul (vapoare de croazieră fac escală în portul Constanța, cel mai mare port al țării la Marea Neagră, iar ambarcațiuni pentru pasageri circula

de asemenea pe Dunare si pe noua cale fluviala transeuropeana Rotterdam - Constanta, care include Canalul Dunare - Marea Neagra).

Drept urmare, in contextul avantajelor geografice si naturale, activitatea de turism din Romania constituie o sursa sigura de valorificare a potentialului national si de crestere a veniturilor. In anul 2004, aportul cheltuielilor din turism in PIB-ul tarii a fost de doar 0.8% in comparatie cu Bulgaria 11.3% sau Croatia 21%.

	2000	2001	2002	2003	2004
Bulgaria	10,8	9,0	9,4	10,6	11,3
Croatia	15,6	17,4	17,3	22,8	21,0
Republica Cehă	-	-	4,6	4,5	4,6
Ungaria	8,2	8,1	5,8	5,0	4,1
Ucraina	1,8	2,0	2,4	2,4	2,3
ROMANIA	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8

Sursa: Organizația Mondială a Turismului / Fondul Monetar Internațional

Acest fapt poate constitui un punct de plecare in gandirea unei noi strategii pe termen mediu si lung in vederea valorificarii potentialului turistic al Romaniei.

3.1. Formele de turism practicate in Romania

Stabilita ca o prioritate in dezvoltarea socio-economica a Romaniei, actiunea de promovarea a potentialului turistic si aceea de creare a unei infrastructuri necesare turismului are in acest moment si surse de finantare nationale si europene pentru realizare.

Romania isi propune in alocarea financiara 2007-2013 sa devina o destinatie atractiva pentru turism si afaceri, impreuna cu dezvoltarea produselor turistice sprijinite de o infrastructura de informare si promovare in tara si strainatate. Formele de turism practicate in Romania sunt:

Turismul balnear. In Romania se afla o treime din izvoarele minerale naturale din Europa. Aproximativ 117 localitati detin factori naturali terapeutici, 29 dintre acestea fiind desemnate statiuni balneare de importanta nationala. Deasemenea, 8.7% din numarul total de unitati de cazare din Romania sunt furnizate de aceste statiuni. Cele mai renumite statiuni balneare in Romania sunt: Saturn, Mangalia, Calimanesti Caciulata, Olanesti, Herculane, Amara, Baile Felix, Salnic Modova, Slanic Prahova.

Turismul activ. Din aceasta categorie fac parte sporturile de iarna, golful, drumetiile, echitatiea, vanatoarea si pescuitul. Daca golful, drumetiile si echitatiea au cunoscut o promovare mai slaba, sporturile de iarna sunt printre activitatile preferate de turistii nationali si internationali in anotimpul rece. (statiunile de pe Valea Prahovei, Paltinis-Sibiu) In Romania, sunt peste 27 de zone de schi omologate, cu 80 de partii de schi autorizate. Pentru vanatoare si pescuit, Romania detine peste 21.603.924 ha in zonele de ses ale tarii. (Delta Dunarii, zonele de munte)

Judet	Nume	Locatie
Bistrita-Năsăud	Centrul de echitatie Ștefan cel Mare	Lunca Ilvei
Brașov	Equus Silvania	Șinca Nouă
Brașov	Centrul olandez de călărie	Făgăras
Cluj	Daksa	Cluj-Napoca
Cluj	Green Mountain Holidays	Huedin
Mureș	Corbet Transair	Târgu Mures
Mureș	Hipohouse	Sighișoara
Sibiu	Centrul englez de călărie	Sibiu
Suceava	Parcul național Căliman	Vatra Dornei

Sursa: CNTE & ANT

Turismul rural. Aceasta forma de turism s-a dezvoltat in ultimii ani, ca urmare a cresterii gradului de urbanizare. La acest factor a contribuit si faptul ca principalele puncte de atractie turistica si de patrimoniu se afla in zonele rurale. Acest tip de turism de practica pe tot cuprinsul tarii, pensiunile fiind organizate intr-o asociatie nationala – ANTREC (Asociatia de turism rural, ecologic si cultural) ce stimuleaza si promoveaza turismul rural. Zone renumite in turism rural sunt de pe Valea Prahovei, Bucovina, Maramures, Sibiu.

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	% creștere 2001-6
Pensiuni turistice rurale	unități	536	682	781	892	956	1,259	234
	locuri	4,736	6,181	7510	9,405	11,151	14,391	303

Sursa: Institutul Național de Statistică

Turismul viticol. Romania este un important producator de vinuri, atat pe plan national cat si international. Exista 9 podgorii renumite care ofera itinerare si degustari de vinuri. Cele mai renumite regiuni viticole din tara: Podisul Transilvaniei,

Dealurile Moldovei, Dealurile Munteniei si Olteniei, Dealurile Banatului, Dealurile Crisanei si Maramuresului, Dealurile Dobrogei, Terasale Dunarii.

Croazierele pe Dunare. Croazierele pe Dunare sunt organizate de tur operatori nationali si internationali, perioada fiind cuprinsa de regula intre luna martie si luna noiembrie.

Turismul cultural. Este asigurat de un numar de 675 de muzee localizate pe intreaga suprafata a tarii si de furnizorii de spectacole cu diferite tematici (teatru, concerte, etc.)

Turismul religios. Cu o religie preponderent ortodoxa, pe teritoriul Romaniei exista numeroase lacase de cult, acaror frumuseti si valoare a fost recunoscuta si pe plan mondial de catre UNESCO, prin includerea lor in patrimoniul mondial. (manastirile din Bucovina, Dobrogea)

Conferinte si expozitii. Aceasta forma de turism s-a dezvoltat ca urmare a deschiderii granitelor tarii catre Europa, precum si a expansiunii mediului de afaceri si a economiei nationale generand astfel nevoia organizarii de conferinte si expozitii. Capacitati de organizare a acestor activitati exista in toata tara, predominant in Bucuresti.

Turismul de litoral. Datorita climei temperat continentale, turismul de litoral are un caracter preponderent sezonier, in sa ramane principala destinatie de vacanta pentru turistii romani. Aproximativ 29% din numarul hotelurilor din tara sunt localizate pe litoral. (statiunea Mamaia, Eforie Nord, Eforie Sud, Jupiter, Saturn, Venus, Neptun, Costinesti)

Tip de vacanță	% și-au manifestat opțiunea, cu excepția celor care nu au răspuns / au răspuns prin nu știu
Litoral	21.0
Munți	16.7
Odihnă acasă	15.6
Muncă acasă	15.0
Stațiuni balneare	9.2
Vizitarea prietenilor/rudelor	7.6
Circuite turistice în România	6.5
Călătorii în străinătate	4.4
Vizitarea locurilor frumoase și a monumentelor	1.4
Altele	2.6
Total	100.0

Sursa: RoTravel 2003, INSOMAR

Tabel 1. Unitatile de cazare de pe litoral anul 2005. Sursa: Master planul pentru turismul national al Romaniei 2007-2026

3.2. Cadrul legislativ al activitatii de turism din Romania

In ceea ce priveste cadrul legislativ general care reglementeaza activitatea de turism din Romania, acesta este asigurat de o serie de legi, hotarari si ordonante de Guvern. Au fost elaborate legi si ordonante cu privire la cadrul legal de functionare a Ministerului pentru Intreprinderi Mici si Mijlocii, Comert, Turism si Profesii Liberale; de organizare si desfasurare a activitatii de turism in Romania (OG nr.5/2003); pentru obtinerea de brevete si licente de turism (OM nr.910/2002); pentru certificatele de clasificare a structurilor de primire turistice (OM nr. 636/2008); legi pentru protectia turistilor si de atestare a statiunilor turistice.

In elaborarea tuturor acestor acte legislative s-au avut in vedere respectarea standardelor internationale de desfasurare a activitatii de turism si de asigurare a unor servicii performante in vederea satisfacerii cerintelor turistilor nationali si internationali.

In vederea dezvoltarii si imbunatatirii activitatii de turism din Romania, a fost elaborat Master Planul pentru turismul national al Romaniei 2007-2026, prin care s-au stabilit strategiile si directiile de urmat in activitatea de turism.

4. Zona Mangalia ca destinatie turistica

Pentru Municipiul Mangalia, turismul, alaturi de productia de vase, reprezinta domeniul principal de activitate al agentilor economici prezenti in aceasta regiune. Mangalia este o statiune turistica situata in zona de sud-est a litoralului Marii Negre, la granita Romaniei cu Bulgaria avand o populatie de 41.153 locuitori. Pozitia geografica si structura

turistica specifica determinata de inglobarea statiunilor limitrofe: Saturn, Venus, Cap-Aurora, Jupiter, Neptun si Olimp permit dezvoltarea mai multor **forme de turism**: turism balnear, turism clasic, turism de afaceri, turismul de agrement, turismul cultural, turismul de croaziera, turismul nautic, turismul de camping si turismul transfrontalier.

Statiunea Neptun-Olimp

Mangalia este in prezent o statiune balneara renumita prin tratamentele pe baza de namol bogat in minerale, de thalasoaterapie si de faimoasa cura romaneasca cu Gerovital. Astfel, turistii pot beneficia de tratament profesionist si de placerile unei vacante pe malul marii pe tot parcursul anului.

Zona Mangalia beneficiaza de puncte de atractie si de agrement pentru turisti reprezentate de:

- Portul Turistic Mangalia;

- bazele de tratament balnear din localitate si din statiunile Saturn, Neptun, Olimp;

Cap Aurora

- vestigiile arheologice ale vechii Cetati Callatis;
- rezervatia naturala Hagieni;
- gradina botanica din cadrul Hotelului Dana;
- herghelia Mangalia;
- lacurile din statiunea Neptun;

- existenta unitatilor care practica gastronomie specifica:

Cherhanaua din Olimp, restaurant cu specific pescareasc, restaurantul si crama "Clos des Colombes", statiunea Olimp, restaurantele cu specific romanesc, Crama si Calul Balan din statiunea Neptun;

- obiectivele culturale: Muzeul de Arheologie "Callatis", Mormantul cu papyrus, Muzeul Marinei Romane Mangalia, Monumentul eroilor, Geamia "Esmahan Sultan", Farul genovez, Mormantul princiar, Pestera Movile, Pestera Limanu, Laboratorul GESS (Grupul de Explorari Subacvatice si Speologice);

Festivalul Callatis

- evenimente culturale: Festivalul Callatis, Galla Tanarului Actor, Targul Estival de Carte, Festivalul International Zile si Nopti de Literatura, Festivalul de Arta Contemporana Black/North SEAS, Lumina de la Malul Marii;
- posibilitati de agrement: cursuri de echitatie, diving, motoscutere, atv, surfing, windsurfing, schi-jet, kiting, biliard, bowling, parcurile de distractie din Saturn si Neptun, paintball, fotbal, volei, biliard, tenis, baschet, croziere, trasee turistice;
- piscine cu apa minerala;

- terenuri de tenis, fotbal, sala multifunctionala pentru sport;
- piste pentru bowling;
- zboruri de agrement cu elicopterul si avioane de mica dimensiune organizate pe aerodromul din Tuzla.

Deasemenea, numarul locurilor de cazare in zona Mangalia se ridica la 51.500 de locuri in hotelurile de 2-5 stele din statiunile riverane si 1.400 locuri in hotelurile din orasul Mangalia.

Categoriile de servicii oferite de unitatile de turism in zona Mangalia sunt:

- cazare cu mic dejun inclus este un serviciu oferit de toate categoriile de unitati hoteliere;
- cazare cu pensiune completa;
- tratament balnear. Aceste servicii sunt oferite in urmatoarele locatii:
 - Mangalia-Sanatoriul Balnear;
 - Saturn-Hotel Hora, Hotel Balada, Hotel Sirena;
 - Venus-Hotel Palace, Hotel Dana;
 - Neptun-Hotel Doina;
 - Olimp-Hotel Cocor.
- piscina pentru adulti si copii la unitatile hoteliere: Paradiso, President din Mangalia, iar in statiuni hotelurile Saturn, Carmen, Afrodita, Diamant, Opal, Onix, Scoica, Palace, Neptun, Transilvania, Belvedere, Panoramic, Amfiteatru, Dana, Majestic;
- centru SPA-Hotel President si Hotel Paradiso din Mangalia, si hotelurile Saturn, Palace, Carmen, Afrodita, Dana, Cocor, Doina din statiuni;
- coafor;
- cafe-bar, bar la piscina;
- sala de conferinte - Mangalia - hotelurile President si Paradiso; -in statiuni, hotelurile-Carmen, Afrodita, Saturn, Dana, Majestic;

Statiunea Venus

- inchiriere de masini- Hotel Saturn;
- asigurare de sofer pentru excursii sau transfer aeroport;
- camera de bagaje;
- parcare-toate unitatile hoteliere din Mangalia si statiunile limitrofe au parcar proprii;
- excursii de vizitare a obiectivelor turistice de pe litoralul Marii Negre;
- posibilitati de practicare a diferitelor sporturi: tenis, tenis de camp, schi nautic;
- locuri de joaca pentru copii;
- evenimente cultural-artistice.

Promovarea ofertei turistice si a serviciilor proprii, pentru atragerea consumatorilor de servicii turistice de catre unitatile hoteliere din Mangalia si statiuni, se realizeaza prin urmatoarele modalitati:

- prin intermediul agentilor de turism: 8 in Mangalia si 2 in Neptun-Olimp;
- publicarea ofertei turistice pe site, prin pagina web proprie sau cu ajutorul diferitelor motoare de cautare;
- instrumente de promovare: pliante, brosure, ghiduri turistice;
- alte tipuri de mijloace: targuri de turism, bannere, difuzarea de stiri, anunturi si reclame.

5. Analiza SWOT a activitatii de turism din zona Mangalia, Romania

Pentru a identifica posibilitatile de dezvoltare a serviciilor turistice in zona Mangalia si statiunile limitrofe: Saturn, Venus, Cap-Aurora, Jupiter, Neptun si Olimp, este necesara realizarea unei analize SWOT prin care sa se identifice punctele forte si slabe ale serviciilor turistice din zona precizata, precum si oportunitatile si amenintarile cu privire la eficientizarea acestor servicii.

	Puncte forte	Puncte slabe	Oportunitati	Amenintari
Geografia si mediul	<ul style="list-style-type: none"> - Deschiderea la Marea Neagra; - Clima temperat-continentala permite desfasurarea unui turism de litoral din primavara pana in toamna; - Plaje intinse cu nisip auriu; 	<ul style="list-style-type: none"> - Gradul de eroziune a plajelor; - Curatenia apei si a mediului inconjurator; - Punctele de colectare a gunoaielor; - Amenajarea plajelor; - Localizarea zonei Mangalia langa alte statiuni importante de pe malul Marii Negre (de ex. Mamaia) 	<ul style="list-style-type: none"> - Integrarea Romaniei in Uniunea Europeana da posibilitatea participarii la programe/proiecte cu caracter international in domeniul turismului si obtinerea de asistenta de specialitate (e.g. Organizatia Mondiala a Turismului) 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaba dezvoltare a relatiilor transfrontaliere reduc beneficiile economice, sociale si politice a unei astfel de cooperari in domeniul turismului
Cultura si patrimoniul cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Muzee pe diverse tematici; - Manastiri; - Situri arheologice; 	<ul style="list-style-type: none"> - Deteriorarea obiectivelor culturale si de patrimoniu; - Baza de date a evenimentelor culturale in zona; - Puncte de informare turistica cu privire la obiectivele culturale si de patrimoniu; 	<ul style="list-style-type: none"> - Obtinerea de resurse financiare din fonduri europene pentru restaurarea/modernizarea obiectivelor culturale si de patrimoniu cultural; 	
Infrastructura, transport si comunicatii	<ul style="list-style-type: none"> - Aeroportul international Mihail Kogalniceanu; - Retea de sosele si drumuri marcate international; - Operatori de telefonie mobila si fixa cu acoperire nationala si internationala. 	<ul style="list-style-type: none"> - Calitatea drumurilor; - Infrastructura inechita; - Slaba distribuire a facilitatilor de transport in zona Mangalia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Calitatea de membru UE a Romaniei da posibilitatea de a obtine resurse financiare pentru dezvoltarea infrastructurii de transport; - Intensificarea fluxului de turisti care vor vizita zona Mangalia; - Cresterea profitabilitatii activitatii de turism din zona Mangalia; 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaba retea de transport existenta duce la refuzul/evitarea de catre turisti a zonei Mangalia;
Resurse umane	<ul style="list-style-type: none"> - Personal calificat cu abilitati lingvistice si calificare peste medie; 	<ul style="list-style-type: none"> - Personal insuficient; - Salarizare mica a personalului din turism; - Lipsa unor cursuri de calificare si perfectionare in turism; 	<ul style="list-style-type: none"> - Atragerea de personal calificat in turism de peste hotare (din UE); - Schimb de know-how si experienta cu parteneri din strainatate; - Obtinerea de finantari europene pentru programe de calificare si instruire a personalului din turism (Proiecte incadrate in Programul Operational Structural pentru Dezvoltarea Resurselor Umane); 	<ul style="list-style-type: none"> - Migratia personalului calificat din turism in diverse tari din Uniunea Europeana;
Cadrul legal si organizarea	<ul style="list-style-type: none"> - Peste 32 de reglementari legislative privind desfasurarea activitatii de turism din Romania; - Existenta unui Master plan pentru turismul national 2007-2026; 	<ul style="list-style-type: none"> - Masuri si proiecte personalizate pe probleme ale zonei; - Neimplicarea autoritatilor locale. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uniformizarea legislatiei romanesti cu privire la activitatea de turism cu cea europeana in ceea ce priveste standardele, calificarile, certificarile in turism; 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaba organizare a activitatii de turism la nivel regional si local; - Nu exista o strategie regionala care sa fie desprinsa din strategia nationala de dezvoltare a turismului in Romania (Master planul pentru turismul national din Romania 2007-2026)
Marketing si promovare	<ul style="list-style-type: none"> - Agentii de turism si tur operatori cu expertienta in furnizarea de servicii turistice; - Participarea la circuite nationale si internationale; - Participarea la targuri si expozitii de turism; - Pachete promotionale si in functie de nevoile si cerintele turistilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaba promovare prin mass-media, TV, radio, internet in tara si strainatate; - Baza de date slab dezvoltata cu privire la serviciile turistice furnizate in zona. 	<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea folosirii canalelor de promovare internationale pentru serviciile de turism; - Participarea la proiecte de promovare la nivel european; 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaba constientizare a avantajelor potentialului turistic al zonei;

6. Concluzii

Activitatea de turism din Romania, cu precadere cea desfasurata in zona Marii Negre dispune de un mediul natural bogat si potential turistic diversificat ce asigura desfasurarea unui areal larg de servicii turistice.

Zona Mangalia dispune de numeroase facilitati de cazare si agrement, insa operatorii de turism din zona nu dispun de mijloace de promovare si mediatizare suficiente.

Inexistenta unor retele de informare si promovare a turismului in zona contribuie la o cunoastere limitata a posibilitatilor de recreere si al produselor turistice locale. Dezvoltarea si consolidarea turismului local trebuie realizata prin sprijinirea de catre autoritatile locale si nationale, a promovarii turistice specifice si a activitatilor de marketing. Trebuie realizat un sistem unitar de informare turistice, de statistica turistica accesibil publicului larg si eventual cu acces on-line pe site-urile publice.

Deasemenea, nu exista o baza de date centralizatoare a informatiilor cu privire atat la natura serviciilor prestate, cat si la evenimentele si obiectivele culturale si de patrimoniu din zona.

Schimbul de experienta si de know-how atat la nivel national cat si la nivel international ar putea duce la cresterea calitatii serviciilor din turism si la o eficientizare a fluxului de turisti in aceasta zona.

7. Cadrul general de desfasurare a activitatii de turism din Bulgaria

Bulgaria prezinta o diversitate notabila a reliefului, cu peisaje variind de la lanturile muntoase din Rila, Pirin și Muntii Balcani, la vremea temperata si insorita de pe coasta Marii Negre, la campia danubiană tipic continentală în nord, pana la puternica influență mediteraneană pe văile macedoniene și zonele joase din sudul Traciei.

Sud-vestul muntos al tarii prezinta doua lanturi alpine - Rila si Pirin - iar mai la est sunt muntii Rodopului, mai scunzi, dar mai extinsi. Dealuri și coline se pot găsi în sud-est, de-a lungul coastei Marii Negre in est, si de-a lungul principalului rau al Bulgariei, Dunarea, în nord. Deasemenea, sud-estul si centrul tarii este bogata in izvoare minerale

Bulgaria are o clima temperata, cu ierni reci cu multe precipitatii si veri calde si uscate, precum si cu o influentă a de-a lungul coastei Marii Negre. Efectul de bariera a Muntilor Balcani influenteaza clima de-a lungul tarii: nordul Bulgariei este mai racoros si ploios decat regiunile sudice. Cele mai aride regiuni sunt Dobrogea si partea nordica de coasta, in timp ce partile cele mai inalte ale muntilor Rila si Stara Planina prezinta cele mai mari cantități de precipitatii.

In ceea ce priveste transportul, in Bulgaria sunt 102,016 Km de drum si 6,500 Km de cale ferata acesta infrastructura facand posibila legatura intre principalele orase ale tarii. Deasemenea, Bulgaria detine cinci aeroporturi internationale cu zboruri regulate si de tip charter. In orasele tarii, deplasarea mai poate fi facuta si cu autobuze, troleibuze si tramvaie.

7.1. Formele de turism practicate in Bulgaria

Turism cultural. Un numar considerabil de muzee, situri arheologice, spectacole cu diferite tematici (teatru, concerte, etc.) constituie obiectul activitatii de turism cultural din Bulgaria. (e.g. Biserica de la Ivanovo, calaretul de la Madara, biserica de la Boyana, mormantul tracic de la Kazanlak, Nessebar, manastirea Rila, mormantul tracic de la Sveshtari, Plodviv, Varna)

Turism rural. A cunoscut dezvoltare in ultimii ani, turismul rural focalizandu-se pe promovarea traditiilor si obiceiurilor stravechi ale poporului bulgar. Printre localitailr care practica acest tip d eturism sunt: in nord-vest: Belogradichik, Berkovitsa, Vratsa, Pavolche, Ribaritsa, Chiprovtsi; in centru-nord: Arhanasi, Bozhentse, Elena,

Zgalevo, Koshov, Lovech, Beli Osam, Yamna; in nord-est: Osmar, Prilep, Bulgarevo, Srebarna; in sud-est: Brashlyan, Vazenkavo, Evrenozovo, Stailovo, Medven, Ichera, Zheravna.

Ecoturismul. Aceasta activitate a aparut ca o necesitate a turistilor atat nationali, cat si internationali de a utiliza produse ecologice si facilitati de cazare cat mai putin influentate de urbanism.

Turism balnear. In Bulgaria, se intalnesc aproximativ 800 de izvoare minerale naturale. Calitatile lor unice sunt folosite in tratamente medicale si de relaxare, in diverse statiuni balneare localizate pe intreg teritoriul Bulgariei. Statiunile balneare sunt concentrate in trei zone geografice: in sudul Bulgariei incluzand Rila, muntii Pirin si Rodopului; in nordul Bulgariei: Montana, Vidin ssi Pleven; si litoralul Marii Negre.

Turism pentru sport. Datorita pozitiei geografice a Bulgariei, cat si a reliefului care ofera posibilitatea practicarii a diverse sporturi: ski, drumetii, sporturi de vara, Bulgaria este destinatia frecventa a iubitorilor de astfel de activitati.

Turism de vacanta. Asa cum s-a mai precizat si anterior, atat relieful, cat si clima Bulgariei determina turistii nationali si internationali sa-si aleaga ca destinatie turistica Bulgaria pentru vacante. Pot alege atat statiunile montane, cat si cele aflate pe litoralul Marii Negre. In Bulgaria, 66% din facilitatile de cazare au ca locatie statiunile situate pe litoralul Marii Negre. Conform studiilor realizate in legatura cu activitatea de turism in Bulgaria, principalii factorii sustinatori ai dezvoltarii turismului sunt: mediul natural, activitatea de promovare si marketing a zonelor turistice, precum si factorii culturali (tradiții, obiceiuri).

Factor identificat	Pondere (%)
Mediul natural	67%
Activitatea de promovare si marketing a zonelor turistice	61%
Factorii culturali – traditii, obiceiuri	61%
Obiective istorice si de arheologie	58%
Obiective de patrimoniu cultural	54%
Ospitalitatea (cazarea, mancarea, serviciile)	52%
Zonele montane	51%
Activitatile de agroturism	51%
Sporturile si alte activitati de vacanta	50%
Monumentele religioase	50%
Izvoare minerale si serviciile spa	46%
Serviciile bancare	43%
Activitati/evenimente religioase	38%
Altele	22%

Tabel 2. Factori sustinatori a dezvoltarii turismului in Bulgaria. Sursa: Competitiveness of Bulgarian tourism in the new European Union, Christos Petreas, EU Expert pentru Turism.

7.2. Cadrul legislativ al activitatii de turism din Bulgaria

In Bulgaria, activitatea de turism este coordonata si reglementata de Ministerul Economiei si Energiei. Acest minister a luat fiinta in august 2005, in urma unificarii Ministerului Economiei cu Ministerul Energiei si Resurselor Energetice. La randul sau, Ministerul Economiei este rezultatul asimilarii Ministerului Industriilor cu Ministerul Comertului si Turismului in decembrie 1999.

Legea turismului nr 56, aprobata de Parlament in mai 2002 este principala reglementare legislativa care coordoneaza activitatea de turism in Bulgaria. Legea cuprinde prevederi in legatura cu organizarea si managementul activitatii de turism; resursele financiare de sustinere a activitatii de turism; activitatea tur operatorilor si agentilor de turism; conditiile de obtinere a brevetelor si licentelor de turism; certificatele de clasificare a structurilor de primire turistica si de protectie a turistilor.

In ceea ce priveste elaborarea unui plan strategic de dezvoltare a sectorului turistic in Bulgaria, la nivel regional s-a elaborat un program operational pentru dezvoltarea regionala 2007-2013, iar prin prioritatea 3 a acestui program se face referire la activitatea de dezvoltare a turismului.

8. Zona Balchik ca destinatie turistica

La o populatie de 8.720.000 de locuitori, turismul reprezinta un sector economic important al Bulgariei. In zona transfrontaliera a litoralului Marii Negre sunt situate mai multe orase-statiuni, care prezinta similitudini ca asezare geografica, clima, forme de turism pe care le dezvolta si oportunitati de dezvoltare a turismului transfrontalier, cu regiunea de sud-est a Romaniei. In districtul Dobrich acestea sunt reprezentate de:

Balchik - oras si statiune la mare, situat pe o zona terestra, intr-un mic golf al Marii Negre. El se afla la 60 km de Vama Veche si 40 km de Varna. In urma celui de al doilea razboi balcanic, perioada 1913-1940, Balchikul a apartinut Romaniei. Din 1940 a fost redobandit de Bulgaria odata cu Cadrilaterul. Aceasta zona dispune de diverse forme de relief: mare, munte, campie, paduri si izvoare minerale calde si reci. Pozitionarea fata de cele mai cunoscute statiuni ale litoralului bulgaresc fac din Balchik un punct de atractie turistica pentru turistii bulgari si straini.

Albena este una dintre cele mai frumoase statiuni de pe coasta Marii Negre beneficiind de o locatie excelenta, ideala pentru serviciile de calitate superioara puse la dispozitie de catre gazde. Plaja din Albena are 5 km lungime si 150m latime, intinzandu-se de-a lungul unui golf pitoresc al Marii Negre.

Statiunea se afla la 30 km de Varna si 12 km de Balchik.

Nisipurile de Aur cea mai mare statiune din nordul Marii Negre, cu o suprafata de aproximativ 1800 ha, o latime de 100 m si 4km lungime este situata la 18 km nord-est de Varna. Zona este renumita prin nisipurile sale, considerate cele mai curate de pe litoralul Marii Negre. Combinatia dintre nisipul auriu, apa limpede si vegetatia abundenta constituie punctul de atractie pentru turistii din toata Europa. Clima deosebit de blanda caracterizata prin ploi putine, fara caderi abundente de zapada creaza posibilitatea desfasurarii activitatii turistice pe tot parcursul anului.

Principalele tipuri de turism practicate pe teritoriul Bulgariei sunt: turismul cultural, eco-turism, turism de aventura si sporturi extreme, turism de litoral, turism balnear, turism montan, turism pentru conferinte si seminarii, turism pentru vanatoare si pescuit.

Unitatile hoteliere din cele trei statiuni turistice pun la dispozitia clientilor urmatoarele tipuri de servicii:

- cazare si masa in unitati hoteliere de 2-5 stele, majoritatea dintre ele renovate recent;
- cazare cu mic dejun inclus, demipensiune si all-inclusiv;
- piscine interioare cu apa minerala;
- centre SPA;
- restaurante, baruri, taverne;
- mijloace de transport pentru clienti-taxiuri si mijloce proprii;
- posibilitatea practicarii diferitelor sporturi: schi nautic, para-gliding, yachting, surfing, saling, echitatie, scufundari, planorism, parasutism;
- croaziere zilnice de doua ore pe mare;
- excursii cu durata de la o jumatate de zi pana la doua zile avand ca obiective vizitarea litoralului bulgaresc, vizitarea manastirilor sau vizite in Romani;
- excursii de o zi spre o plaja izolata din Varna;
- excursii de pescuit;

- excursii de vizitare a obiectivelor turistice din zona si din tara;
- organizarea de zboruri cu avionul si elicopterul (Albena).

Cele trei locatii ofera turistilor posibilitatea vizitarii a diverse obiective culturale si istorice. **Balchik** este situata la o distanta mica fata de cele mai cunoscute statiuni ale litoralului bulgaresc al Marii Negre si este o locatie ideala pentru toate categoriile de turisti. Punctele de atractie ale statiunii sunt: Palatul reginei Maria, Gradina botanica, Muzeul istoric, Biserica Sf. Nicola, Muzeul Etnografic Galeria de Arta din sudul orasului Dabrudza, Biserica Sf. Georgi, Biserica Sf.Petka, Biserica Sf. Elena, biserica greceasca folosita pentru concerte de opera, Teketo-monument religios de cult. La **Albena** turistii pot vizita Rezervatia Naturala Baltata, iar zona **Nisipurile de Aur** cuprinde o arie ecologica protejata.

9. Analiza SWOT

a activitatii turistice din Bulgaria – zona Balchik

	Puncte forte	Puncte slabe	Oportunitati	Amenintari
Geografia si mediul	- Deschiderea la Marea Neagra; - clima temperat continentală - intretinerea plajelor.	- Localizarea zonei Balchik langa alte statiuni importante de pe malul Marii Negre (de ex. statiunile din Romania)	- Integrarea Bulgariei in Uniunea Europeana da posibilitatea participarii la programe/proiecte cu caracter international in domeniul turismului si obtinerea de asistenta de specialitate (e.g. Organizatia Mondiala a Turismului)	- Slaba dezvoltare a relatiilor transfrontaliere reduc beneficiile economice, sociale si politice a unei astfel de cooperari in domeniul turismului
Cultura si patrimoniul cultural	- Muzeu pe diverse tematici; - Manastiri; - Situri arheologice;	- Stadiul de degradare a anumitor obiective culturale si de patrimoniu;	- Obtinerea de resurse financiare din fonduri europene pentru restaurarea/modernizarea obiectivelor culturale si de patrimoniu cultural;	- Concurenta altor tari in acest domeniu (ex. Romania)
Infrastructura, transport si comunicatii	- Retea de sosele si drumuri marcate international; - Operatori de telefonie mobila si fixa cu acoperire nationala si internationala. - Sistem centralizat de administrare a statiunilor turistice	- Starea drumurilor pe teritoriul Bulgariei este o frana in accesul turistilor in diferite zone ale tarii; - Infrastructura pentru cazare din statiuni;	- Calitatea de membru UE a Bulgariei da posibilitatea de a obtine resurse financiare pentru dezvoltarea infrastructurii de transport; - Intensificarea fluxului de turisti care vor vizita zona Balchik; - Cresterea profitabilitatii activitatii de turism din zona Balchik;	- Cooperarea dificila cu tarile vecine Bulgariei duce la o dezvoltare lenta a infrastructurii; - Neparticiparea la programe transfrontaliere de imbunatatire a infrastructurii

Resurse umane	- Personal calificat cu abilitati lingvistice si calificare peste medie;	- Personal insuficient; - Salarizare mica a personalului din turism; - Lipsa unor cursuri de calificare si perfectionare in turism; - Necunoasterea limbilor de circulatie internationale;	- Atragerea de personal calificat in turism de peste hotare (din UE); - Schimb de know-how si experienta cu parteneri din strainatate; - Obtinerea de finantari europene pentru programe de calificare si instruire a personalului din turism (Proiecte incadrate in Programul Operational Structural pentru Dezvoltarea Resurselor Umane);	- Migratia personalului calificat din turism in diverse tari din Uniunea Europeana;
Cadrul legal si organizarea	- Reglementari legislative privind desfasurarea activitatii de turism din Bulgaria;	- Lipsa unui minister la nivel national alocat activitatii de turism;	- Elaborarea de legi si reglementari legale privind activitatea de turism conform standardelor europene odata cu integrarea Bulgariei in UE	
Marketing si promovare	- Agentii de turism si tur operatori cu experienta in furnizarea de servicii turistice; - Participarea la circuite nationale si internationale; - Participarea la targuri si expozitii de turism; - Pachete promotionale si in functie de nevoile si cerintele turistilor.	- Slaba promovare prin mass-media, TV, radio, internet in tara si strainatate; - Baza de date slab dezvoltata cu privire la serviciile turistice furnizate in zona.	- Posibilitatea folosirii canalelor de promovare internationale pentru serviciile de turism; - Participarea la proiecte de promovare la nivel european;	- Slaba constientizare a avantajelor potentialului turistic al zonei;

10. Concluzii

Atat prin asezarea sa geografica, cat si prin natura serviciilor de cazare si agrement pe care litoralul de la Marea Neagra il ofera, Bulgaria desfasoara o sustinuta activitate de turism.

Zonele Balchik, Albena si Nisipurile de Aur dispun de potential turistic si de agrement, de aceea numerosi turisti nationali si internationali aleg ca destinatie pentru vacantele lor litoralul bulgaresc.

Pentru a creste insa veniturile rezultate din aceasta activitate si pentru a dezvolta infrastructura acestui sector important din economia Bulgariei, autoritatile, cat si agentii economici trebuie sa aiba in vedere promovarea unor activitati transfrontaliere de sustinere a turismului. Pe langa aspectul financiar, se va avea in vedere schimbul de experienta si cunostinte in domeniul turistic care vor duce la cresterea calitatii serviciilor din turism si apropierea de nevoile si cerintele turistilor.

Accesarea unei baze de date cu privire la serviciile turistice si de agrement Romania-Bulgaria si crearea unor circute comune intre cele doua tari vor sustine activitatea de turism si vor minimiza perioada de planificare si de stabilire a ofertei catre turisti de catre ambele tari participante.

Aceasta colaborare transfrontaliera sustine de altfel si politica Uniunii Europene de cooperare intre tarile membre si de sustinere a economiilor nationale prin politici comune.

Colaborarea romano-bulgara este sustinuta si de factori istorici si regionali, de apartenenta nu numai la acelasi spatiu geografic cat si politic. De aceea, cooperarea transfrontaliera vine sa completeze relatiile economice, sociale si politice dintre cele doua tari.

Bibliografie

Bulgaria – Briefing notes on tourism policy and institutional framework, 2006. Sursa: The Travel Foundation, UK.

Bulgaria Country Commercial Guide FY2001. Sursa: Factbook.net.

Date despre Romania. Adresa web: www.turism.ro

Ghidul Cooperarii Transfrontaliere.

Guvernul Republicii Bulgaria. www.government.bg

Master planul pentru turismul national al Romaniei 2007-2026.

Ministerul Economiei si Energiei. www.mi.government.bg

Ministerul pentru Dezvoltare Regionala si Lucrari Publice, Bulgaria. www.mrrb.government.bg

Ministerul pentru Intreprinderi Mici si Mijlocii, Comert, Turism si Profesii Liberale. Adresa web: www.mturism.ro

Petreas, C. Competitiveness of Bulgarian Tourism in the new European Union, 2006.

Planul National de Dezvoltare (PND) a Romaniei 2007-2013.

Programul Operational de Cooperare Transfrontaliera Romania-Bulgaria, Decembrie 2006.

Revista Capital. Articol: Germanii si britanicii nu mai revin pe litoralul bulgaresc. 31 iulie 2008.

Revista Capital. Articol: Mai multe hoteluri bulgaresti de la mare cer falimentul. 29 iulie 2008.

The Bulgarian center for Non-Profit Law, Bulgaria. www.bcnl.org

Turismul in Bulgaria. www.bulgariatravel.com

Wieland, F. & Stefanova, K. Evolution of the growth potential of selected Bulgarian tourist markets and destinations. Sursa: The Firm Level Assistance Group, USAID, 2001.

Wikipedia. Date despre Bulgaria.

Wikipedia. Date despre Romania.